

Амбросімов О. А., Смірнова І. М.

Національний університет кораблебудування імені адмірала Макарова

Тактична підготовка гравця 17–20 років визначає його подальше підвищення майстерності в зрілому віці. Чим більш різноманітнішим буде підхід в тактичному навчанні, тим більш якісна підготовка кваліфікованого гравця.

Ключові слова: *ігрова спритність, стандартне положення, усвідомлення та рішення ігрової ситуації, уроджені здібності та придбані навички, зіграність.*

В сучасному футзалі важливу роль відіграє тактика. Хоча команди грають у складах 5 x 5 і в умовах, які відрізняються від великого футболу, роль тактичної підготовки гравців значна. Розширення арсеналу техніки, зріст фізичної підготовленості гравців, все більш досконалий тренувальний цикл відкрили широку дорогу практичним планам, пошукам, модифікаціям та їх застосуванню в розумовій організації гри.

В віці 17-20 років гравець вже володіє арсеналом технічної підготовки, має достатньо високі фізичні показники, але в організації гри значно уступає зрілим майстрам. Ігрова практика показує, що усвідомлення та рішення ігрових ситуацій знаходиться на низькому рівні.

Задачі тактичної підготовки можуть бути визначені в наступному.

1. В тактичний план повинні бути включені декілька впливових на гру факторів та обставин відповідних рівню вмінь та здібностей гравців.

2. Під час задуманого плану гри технічні, тактичні, практичні та теоретичні заняття переважували б над вдосконаленням фізичних якостей.

3. Під час занять між декількома факторами, які впливають на гру, повинна бути така учбово-підготовча відповідність, яка б в заданий період приділяла б важливішому факторові або факторам основну увагу.

4. В процесі тактичного навчання та підготовці гравців повинні проводитися індивідуальні заняття такого характеру, які враховували б фізичні та психологічні різниці.

Виходячи з вищесказаного можна визначити основні напрямлення тактичної підготовки гравців:

- Вдосконалення тактичних навичок, фізичних здібностей, інтелектуальних та емоційних якостей.
- Вдосконалення гри (окремі епізоди, ігрові рішення).
- Навчання системам гри, вивчення їх.
- Готування до матчу.

В тактичній підготовці молодих футболістів особливо важливо враховувати взаємну впливовість факторів гри. Це враховується тоді коли мова йде про зв'язок між розвитком ігрової спритності та тактичною підготовкою. Під ігровою спритністю розуміється в наявності тактична підготовленість, фізико-інтелектуально-емоційні якості, тобто вміння застосовувати це все в грі.

Молодим футболістам необхідно дати підготовку, базуючись на якій в зрілому віці вони змогли б досягнути різноманітної ігрової спритності.

Під час навчання молодих футболістів тренери не повинні задовольнятися розвитком у спортсменів здібностей, за допомогою яких можна вирішити лише деякі тактичні задачі вибраної системи гри. Треба виховувати різносторонніх, спритних футболістів, які попавши в більш складні умови відчували б себе "як вдома".

З підвищенням рівня ігрової спритності футболіст поступово стає здібним вирішувати різні тактичні задачі. Розширення тактичного кругозору гравця в процесі навчання та придбання ігрового досвіду відображається на рівні його підготовки, формує його ігрову індивідуальність, допомагає бути ініціативним у грі.

Важливішими моментами в розвитку ігрової спритності є: аналіз рівня спритності гри молодих футболістів, а потім на основі цього – розвиток позитивних навичок, здібностей та якостей, усунення різних недоліків. Вдосконалення ігрової спритності передбачає використання в процесі тренувань

простих (технічних), складних (техніко-тактичних) або ще більш складніших (техніко-тактичних, фізичних, емоційних) вправ. Кожна вправа допомагає в рішенні різного ступеню складності тактичних задач.

Основними критеріями які визначають техніко-тактичну підготовленість гравця є:

- Вміння володіти м'ячем.
- Правильність у виборі позиції на майданчику.
- Усвідомлення ігрової ситуації.
- Рішення ігрової ситуації.

Основою гри є володіння м'ячем. Для того щоб м'яч міг залишатися у команди, кожному її гравцю необхідно вибирати позиції на майданчику. Вміння вибирати позицію є значно цінною властивістю гравця, тому як відкриває широкі можливості футбольної творчості. Крім того це і постійно фізичне навантаження та засіб фізичного вдосконалення.

Подальшим важливим компонентом ігрової спритності в процесі матчів є навик осмислення та рішення, які виникають в ігрових ситуаціях. Цей навик включає в себе осмислення виникаючих під час гри простих та складних ігрових ситуацій та самих цілеспрямованих, розумових їх рішень.

В юнацькому віці зустрічаються гравці з вродженими здібностями рішення складних ігрових ситуацій – аналізом гри, імпрровізації, передбачуваності і т. д. Але ніколи не треба забувати про те, що вродженні здібності ще не є навичками, його створюють тільки систематична робота, багато тренувань та досвід гри. В віці 17-20 років коли гравці переходять від юнацького футболу до дорослого особливо чітко видна різниця в придбанні даної навички. Не мало гравців з середніми здібностями завдяки наполегливості та працелюбності попадають в команди майстрів, а юнаки з вродженими здібностями так і залишаються в "юнацькому" футболі.

Не мало важливу роль відіграє зіграність команди. Під зіграністю розуміється вміле застосування всіх різновидів технічних прийомів. Вона потребує і різносторонніх навичок. Футболісти повинні ясно собі уявляти взаємозв'язок індивідуальної гри та зіграності, вміти практично здійснювати її

різними засобами. Футболісту необхідно розуміти чому один гравець добре, а інший погано виконує той або інший прийом. Це виховує самокритичність, допомагає правильно реагувати на критику інших, а також подавляє негативні якості (самовпевненість, невпевненість в собі, боягузтво).

В міні-футболі багато голів забивають під час розігрування стандартних положень (штрафний удар, вільний, кутовий, введення м'яча із-за бокової). Зіграна команда більш різноманітніше розіграє ці положення. На тренуваннях необхідно вивчати та вдосконалювати ці моменти гри, приваблювати більшу кількість гравців команди. На практичних заняттях рекомендовано виконувати вправи, які відповідають реальним ігровим ситуаціям, але з обов'язковими протидіями суперника.

Ці рекомендації допоможуть тренерам творчо підходити в процесі тактичної підготовки футболістів в віці 17-20 років.

Література

1. *Гриндлер К. и др. Техническая и тактическая подготовка футболистов.* Пер. с нем. – М.: ФиС, 1976. – 252 с.
2. *Качалин Г.Д. Тактика футбола.* – М., 1986. – 128 с.
3. *Соломонко В.В., Лисенчук Г.А., Соломонко О.В. Футбол.* – Київ: Олімпійська література, 1997. – с. 286.
4. *Футбол. Учебник для спортивных факультетов институтов физической культуры. Под ред. П.Н. Казакова.* М.: ФиС, 1978. – 256 с.
5. *Чанади А. Футбол. Стратегия.* Перевод с венгерского, М., 1981. – 208 с.

Ambrosimov O. A., Smirnova I. M. Tactical preparation of players is 17–20 years in minifutboli

Tactical preparation of player 17–20 years determines him subsequent increase of trade in mature age. What more various will be approach in tactical studies, that more high-quality preparation of skilled player.

Key words: *playing adroitness, standard position, awareness and decision of playing situation, capabilities are innate and skills, team work, are purchased.*